

Amžina šlovė Joms

Spalio 30 d. atidengtas paminklas Lietuvos Partizanų Motinai Domeikavos parapijos Lietuvos Kankinių bažnyčios šventoriuje, Kauno rajone

Tai Motinos davė gyvybę, sodino ant kelių mažus, mokė pirmą raidę, vedė už rankos gyvenimo taku... Tai jos lydėjo savo sūnus į partizaninį karą, žinodamos, vargu ar besugriž... Laimino juos, kad vykdymu priesaiką ir neišduotu tėvynės. Jos žinojo, kad žuvę jie bus suverčiami į pakeles ar užkasami žvyrduobėse... Motinos net negalėjo prieiti ir pasakyti jiems paskutinį "sudie"...

"Kas pagrindiniai kovotojai už Lietuvos laisvę – juk tai Motinos. Kiek buvo tokų šeimų, kuriose žuvo po šešis septynis sūnus, o Motinos širdis visa tai turėjo ištverti. Jos ir nusipelno didžiausios pagarbos", – sakė mons. Alfonsas Svarinskas. Jis išreiškė viltį, kad domeikaviečių pavyzdžiu paseks ir kiti miestai, miesteliai. "Dangoraižius statome, o Motinai paminklus pamirštaime" – juokavo monsinjoras.

Sv. Mišias aukojo ir paminklą pašventino mons.

(keliamas į 4 psl.)

A.Svarinskas. Pagrindiniai organizatoriai ir rėmėjai – Lietuvos politinių kalinių sąjungos Kauno skyrius. Koncertavo šaulių choras "Atgaja". Paminklo atidengimo iškilmėse ir šv. Mišiose dalyvavo LR Seimo narys, LPKTS pirmyninkas dr. Povilas Jakučionis, LLKS prezidiumo pirmyninkas, dimisijos kapitonas Jonas Čepėnas, Kauno mst. savivaldybės tarybos Kultūros ir švietimo komiteto narys Gediminas Budnišas, Lietuvos karinių kuriuomenės kūrėjų savanorių sąjungos pirmininkas Algirdas Petrusvičius, LPKB Prienų skyrius pirmininkas Pranas Morkūnas bei buvę Laisvės kovų dalyviai, partizanai, tremtiniai.

(keliamas į 4 psl.)

Prie skulptoriaus Adolfo Tebesiaus sukurto paminklo Partizanų Motinai

Ar turi visuomenė dalyvauti teisingumo vykdyme?

Sutartyje dėl Konstitucijos Europai nurodoma: "Kiekvienas asmuo ... turi teisę, kad jo byla būtų per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėta pagal įstaitymą įsteigtame nepriklausomame ir nešališkame teisme, ... turi turėti galimybę būti ginamas ir atstovaujamas."

Visuomenės nuomonės tyrimai ("Vilmorus", Žmogaus teisių stebėjimo institutas ir kiti, 2004) rodo, kad nepasitikėjimas teismais yra didelis – jais nepasitiki apie 80 proc. respondentų, o 30 proc. nurodo, kad juose dažniausiai pažeidžiamos žmogaus teisės. Nepasitikėjimas teismais išplitęs į daugelį visuomenės sluoksnių. Plačioji visuomenė, politikai ir žiniasklaida ne tik nepagarbiai žiūri į dabartinį teisėjų statusą, bet dažnai reiškia atvirą priešskimą, kritikuoją dėl tendencin-

gų sprendimų ir korupcijos. Kodėl taip yra?

Galiu teigti, kad pirmiausia kaltas mūsų teismų sistemas uždarumas, visuomenės atstovavimo teismuose teisių aprivojimas ir nevisavertis procedūrinių teismo funkcijų vykdymas. Tai visuomenėje sukūrė teisės į teisingą teismą pažeidimų regimybę, kuri šiandien reali. kita priežastis, suprantama, glūdi paveldėtoje menkoje pilietinėje kultūroje.

Visuomenės atstovų dalyvavimo teismuose atstumimo procesas prasidėjo po 1993 m. gruodžio 14 d. Seimo nutarimo dėl teisinės reformos metmenų ir jų įgyvendinimo bei paskelbus 1995 m. gruodžio 5 d. ir 1999 m. gruodžio 1 d. Konstitucinio teismo (KT) nutarimus. Buvo įteisinta nepriklausomą teismų sistemos – vienasmeniai

pirmos grandies teismai ir kollegialūs aukštesniosios grandies teismai. Vėlesniuose dokumentuose, kaip 1998 m. birželio 25 d. teisinės reformos redakcijoje bei 2001 m. pagal JT Vystymo programą parengtame Žmogaus teisių veiksmų plane, Prisiekusiuji teismas ir teismo tarėjų institucijos tik paminimos, bet jų steigimo planai nevykdomi, apsiribojama nedidelės apimties brošiūrėlės išleidiimu (2001 m.). Nuo šios problemas sprendimo nusišalino ir tuometinis Seimo Žmogaus teisių komitetas. Negana to, naujajame CPK 55, 56 str. labai susiaurintas nevyriausybinių organizacijų atstovavimas ginant savo narių teises teismuose, paliktas tik profesinės sąjungos atstovo dalyvavimas, kai nagrinėjami teisinių darbo santykiai.

(keliamas į 2 psl.)

Angelė BRAKNIENĖ

Vēlines

Paskutiniai rudens žiedai žydi Vēlinių dieną ant kapų. Ledinių rožių dygliai aštrūs Prie jūros Laptevų.

Vėjelis tyliai medžiuos šnara Ant protėvių kapų.

O pūgos žiaurios blaškos siaučia. Prie jūros Laptevų.

Uždekim Vēlinių žvakele Tylumo kapą, O kas uždegs žvakele šventą Prie jūros Laptevų?

Numeryje
skaičyt kiti:

2 LR Seimas žada priimti naują įstatymą, reglamentuojantį Liustracijos komisijos darbą – ar visuomenė nebus palikta savarankiškai narpliotis KGB voratinkliuose?

4 Per Vēlines paskutinių rudens žiedų ir žvakių šviesos jūra užlieja Amžinojo poilsio miestus – kapines, kapinaites ir memorialus

6 Lietuvos ir Latvijos pasienio partizanai, kartu kovoje prieš sovietų okupantus, dabar kartu pagerbia žuvusiuosius

Aušra ŠUOPYTĖ

Kūrybos kelias, pažymėtas tremtimi

Kai aštuonerių metukų Vaclovas Sakalauską kartu su mama trėmė į Sibirą, jam labai trūko tévo. Jei šalia būtų buvęs vyriškumo ir stiprybės pavyzdys, tikriausiai drąsiai būtų jautėsis ilgoje, varginančioje kelionėje. Berniukui nedavė ramybės vienas klaušimas: "Už ką?" Už ką atėjė svetimi žmonės išvarė juodu su mama iš gimtujų namų? Už ką jie, pasitelkę sovietų kareivį su šautuvu, jėga išodino į sunkvežimį ir išvežė į nežinomybę?

"Net ir dabar, po daugelio metų, nežinau, už ką jie kaip plėškai išrovė mus iš gimtojo krašto ir išvežė į Rytus, – sako Vaclovas Sakalauskas, – nes trėmė be teismo ir be tardymo. Galima tik vieną prialaidą daryti: mano tévas buvo Lietuvos šaulys, o tų šeimų, kurių nariai priklausė šiai organizacijai, sovietų valdžia

neglostė". Tad 1941 metų tremiamų sąrašuose ir žmonių prikimštuose gyvuliniuose vagonuose atsidūrė ir Vaclovas su mama. "Vėliau sužinojau, kad tévas išėjo pas partizanus į Tauragės miškus, – prisimena Vaclovas. – Ten po kelerių metų, kovodamas su bolševikais, jis žuvo. Šviesus tévo paveikslas mano atminty išliko veikiau iš nuotraukų, nei iš neilgos kartu nugyventų metų atkarplėlės".

"Atmintyje jau nebe tokie ryškūs kelionės į Rytus epi-zodai, – pasakoja buvęs tremtinys, – tačiau gerai prisimeinu susirūpinusias moteris gyvuliniuose vagonuose ir nuolat iš alkio ir troškulio verkiančius vaikus. Atrodė, kad niekada nesibaigs tūkstančius kilometrų riedančio traukinio ratų bildesys..."

(keliamas į 5 psl.)

Ar turi visuomenė dalyvauti teisingumo vykdyme?

(atkelta iš 1 psl.)

Kitais atvejais atstovavimas leistas tik aukštajų teisinių išsilavinimą turintiems asmenims. 2004 m. buvo atmetas grupės Seimo narių ir mūsų, Lietuvos Žmogaus teisių gynimo asociacijos, siūlymas atkurti nevyriausybinių organizacijų atstovavimo teisę civiliniuose teismuose. Prieš penkerius metus buvo atmetas mūsų asociacijos siūlymas dėl Lietuvos piliečių ir aktyvių visuomeninių organizacijų teisės išplėtimo tiesiogiai kreiptis į KT.

Pastaruoju metu, dažniausia vadovaujant teisės specialistams, formuojama nuomonė nesteigtį sudėtinės formos teismų sistemos (su visuomenės atstovavimu). Aiškinama, kad mūsų demokratija nesubrendusi, pilietinė visuomenė nepakankamai aukštos kultūros, negerbia ir nesilai-

ko įstatymų, pakanti korupcijai. Teigiama, kad neturėsi me iš ko formuoti, tarkime, teismų tarėjų korpuso, jį užpildytų vyresnio amžiaus asmenys. Padaroma išvada, kad negalima leisti šio "socialinio eksperimento".

2004 m. "Vilmorus" visuomenės sociologiniai tyrimai parodė, kad 52,5 proc. respondentų pasisakė už tarėjų institucijos įsteigimą, nes efektyviau būtų ginamos žmogaus teisės ir atkuriamas teisingumas. Tuo tarpu 85,2 proc. teisininkų atsakė, kad šios institucijos steigimas neįreikalingas.

Leiskite paklausti, neįjungi dabartinės teisėsaugos veikla atitinka visuomenės lūkesčius? Kaip demokratės visuomenė, jei nebus jai leidžiama dalyvauti tame procese?

Labai svarbi pasaulio šalių patirtis šiai klausimais.

Dėl nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos padidinimo

LPKTS, LPKTB, LLKS, LPKS Jungtinės tarybos kreipimasis į Lietuvos Respublikos Seimą ir Vyriausybę

Jungtinė Taryba pažymi, kad Nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija (138 Lt per mėnesį) nėra didinama nuo 1997 metų. Per tą laikotarpį šios pensijos perkamoji galia dėl infliacijos sumažėjo perpus. 2004 ir 2005 metais socialinės išmokos ir vienos kitų rūsių valstybinės pensijos buvo padidintos. Kai kurios net dvigubai. Tik Nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija liko vis tokia pat maža, nors 2004–2008 m. Vyriausybės programoje užsibrėžta ją didinti.

Šalies ekonomikai sparčiai vystantis, surenkant perteklinį šalies biudžetą, planus viršijant keliomis dešimtimis

milionų, objektyvių priežiūrų, dėl ko vis atidėliojamas Nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos didinimas ir nevykdoma Vyriausybės programos įgyvendinimo 450-oji priemonė, nėra.

Jungtinė Taryba kreipiasi į šalies Seimą ir Vyriausybę, ragindama nepamiršti Laisvės kovų dalyvių – buvusių politinių kalinių ir tremtiniių, kurių dažnas kenčia nepriklausius, ypač brangstant vaisiams, medicinos ir transporto paslaugoms.

Raginame jau nuo 2006 m. sausio 1 d. padidinti Nukentėjusiųjų asmenų valstybinę pensiją iki 172 Lt per mėnesį.

Koalicija turės apsispresti

Valdančiosios koalicijos partijos turės apsispresti, ar aukoti savo autoritetą, kiekjodar beturi, tam, kad bent laikinai padėtu premjerui išvengti viešumo.

Balsavimas prieš komisijos sudarymą būtų ne tik gribus Seimo statuto sulaužymas, bet ir kovos su korupcija sužlugdymas. Jeigu valdančioji koalicija elgsis taip, kaip nori premjeras, valstybinė kovos su korupcija strategija turėtų

būti laikinai, kol gyvuos ši koalicija, suspenduota.

Daug kas pranašauja, kad ši koalicija nebéra ilgaamžė. Tačiau net ir jai sugriuvus dėl A.M.Brazausko apsisprendimo trauktis, tų pačių partijų koalicija ir toliau formuos Vyriausybę, nes koaliciją sudarančias partijas vienija begalinis noras bet kokiomis sąlygomis būti valdžioje.

(keliamas į 3 psl.)

Liustracijos pagreičiai

Komisijai darbo netrūksta

Jau pusę metų Lietuvos visuomenė turi puikią progą stebeti ir stebėti, kaip iki tol penkerius metus nieko neveikusi Liustracijos komisija iš dirbtinai sukurtos "uzmaršties" traukia daugiau ar mažiau žinomas praeities veikėjų, kadaisė bendradarbiausiu su sovietinio saugumo struktūromis, pavardes. Nors dabartinės sudėties penkių žmonių Liustracijos komisija dirba vadovaudamasi tais pačiais įstatymais, jos veiklos rezultatai keliolika kartų didesni nei buvusiosios.

Jei buvusioji Vytauto Damulio vadovaujama komisija per penkerius metus teisaiškino vos du bendradarbiavimo su KGB atvejus, tai per septynis darbo mėnesius (iki spalio 10 d.) Dalios Kuodytės vadovaujama komisija išnagrinėjo 78 bylas. Iš jų 31 asmenį pripažino bendradarbiavus su KGB, 14 pavardžių jau paskelbtos, kaip reikalauja įstatymas, "Valstybės žiniose". 12 asmenų su komisijos sprendimu nesutiko ir kreipesi į teismus. Penkios bylos teismuose jau išnagrinėtos ir tik vienu atveju žemesnės instancijos teismas Liustracijos komisijos sprendimą panaikino, tačiau šiuo metu minima nutartis yra apskusta aukštesnės instancijos teismui. Taigi kol kas visuomeniniai pagrindais, be jokio atlyginimo, vien tik pilietinio entuziazmo genama komisija nėra pralaimėjusi nė vienos buvusių kagiebistų bylos.

Komisijai negalima priimesti ir dažnokai išsakomos nuomonės, esą ji imasi tik neįreikšmingų bylų, viešina nebejtakingus pensinio amžiaus žmones. Liustracijos komisijos akiratin buvo patekęs ir buvęs prezidento A.Brazausko patarėjas, Sociologinių tyrimų instituto vadovas prof. Arvydas Matulionis, ir Vilniaus universiteto Anglų filologijos katedros vertimų studijų docentas Lioginas Pažūsis.

Turbūt ne tik spartus ir sėkmingas komisijos darbas, tačiau ir jos narių pasiryžimas imtis įvairaus svarbumo bylų, nesibaiminant galimo aukštų pareigūnų spaudimo, išjudino užsigulejusį akmenį. Pasak D.Kuodytės, praėjusių savaitę teikusios ataskaitą Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui, išgąsdinti pajudėjusio Liustra-

cijos proceso, jai, kaip komisijos vadovei, pradėjo skambinti žmonės, norintys prisipažinti bendradarbiavę su KGB.

Iki tol veikės įstatymas prisipažinusiu neviešino ir pavardžių visuomenei neskelbė. Ši įstatymo nuostata pritaikyta 1,5 tūkst. per nuostytą laikotarpį prisipažinusiemis buvusiemis sovietinio saugumo bendradarbiams. Tačiau dabar viešumo išgąsdinti "buvisieji" tikriausiai ir nežino, kad įstatymo nustatyta terminas yra pasibaigęs ir jų pavardes Liustracijos komisija privalo viešinti. Kadangi nenorima užkirsti kelio tokiemis prisipažinimams, dabar Seime yra planuojama ši terminą pratęsti dar bent metams.

Nors yra skelbiama, kad paskutiniai sovietų valdžios metais Lietuvos teritorijoje veikė apie 4,5 tūkst. įvairių kategorijų KGB agentų, istorikų duomenimis, Lietuvoje gali būti apie 25 tūkst. slaptais tarybinių specialiųjų tarnybų bendradarbių. Tad principingai ir veikliai Liustracijos komisijai darbo tikrai netrūktų.

Nusikalstamas neveiklumas klaidina visuomenę

Tačiau vertinant dabartinę liustracijos pažangą, sunku būtų įvardyti mūsų visuomenėi padarytą žalą, tiek metų ja laikius patikimai užšaldytą. Net ir šiandien kai kurie V.Damulio vadovaujamos komisijos neišspręsti (tiksliau – visai nespręsti) bendradarbiavimo su KGB atvejaijos neveiklumą daro tiesiog nusikalstamą. Atrodo, tokiu gali tapti ir buvusio "kliureliados" herojaus (tiksliau, antiherojaus) A.Klimaičio intensyvus teisybės ieškojimas teismuose, iš visų jėgų stengiantis prisiteisti kuo daugiau pinigų iš tų, kurie jį pavadino KGB agentu.

Turbūt daug kam girdėta frazė "KGB voratinklis". Po šia rubrika 1992 m. dienraštis "Lietuvos aidas" pradėjo spausdinti visą seriją išslaptingų dokumentų apie KGB veiklą, nukreiptą prieš atkurtos Lietuvos valstybingumą.

I dienraštį šie dokumentai tiesiogiai ar netiesiogiai pateko iš Sovietų sąjungos KGB veiklos Lietuvoje tyrimo komisijos, sudarytos dar 1991 m. Atkuriomojo Seimo. Viena iš šios komisijos užduočių buvo perimti iš buvu-

sių Lietuvos Sovietų sąjungos KGB padalinį archyvus ir kitą dokumentaciją, tad ji turėjo ką skelbti.

Iš to ir gimė minėtas serailas, kurio antiherojus "Kliugeris" buvo įvardytas kaip A.Klimaitis. Jam dėl sasajų su KGB Generalinė prokuratūra 1993 m. buvo iškėlusi net dvi bylas. Tačiau dėl įrodymų stokos jos buvo nuteiktos. Šis sprendimas visuomenėje įvertintas itin prieštaragingai.

Laikui bėgant KGB voratinkliai primiršti, tačiau A.Klimaitis, kaltintas veikės prieš atkuriama Lietuvos valstybę, šiandien patogiai naudojasi jos garantuojamis teisėmis. Praėjus daugiau nei 10 metų nuo minėtų įvykių, jis uoliai varsto Lietuvos teismų duris su ieškiniais dėl garbės ir orumo įžeidimo, pavadinus jį "KGB agentu" ir reikalauja už tai tūkstantinių sumų neva žalai atlyginti ir išlaidoms padengti.

Dabar į teismus dėl A.Klimaičio "žeidimo" įvelti: "Lietuvos rytas", "Valstiečių laikraštis", "XXI amžius", savaitraštis "Veidas", kaip tretieji asmenys – naujenų agentūros ELTA ir BNS. Maža to, jo akiratyje atsidūrė ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, kuri 1995 m. išleido knygą "Iš naujausios Lietuvos istorijos". Neva tik praėjus dešimčiai metų iš šios knygos jis sužinojęs, kad visuomenėje esąs žinomas kaip KGB agentas ir labai įžeidęs.

Be žiniasklaidos ir visuomeninių organizacijų šiaisiai metais jis yra apkaltinęs ir Sausio 13-ąją žuvusių Nepriklausomybės gynėjų artimuosius: S.Asanavičienę, Krivickus, Gerbutavičius ir Juknevičius, disidentę Nijolę Sadūnaitę, legendinio partizano Daumanto broli Antaną Lukšą, istoriką Arvydą Anušauską, signatarą Juozą Karvelį, Atkuriomojo Seimo narę Zitą Šličytę, LRT tarybos pirmininką Romą Pakalnį. Kažin ar A.Klimaičio užmojai būtų pasibaigę vien šių žinomų veikėjų pavardėmis.

Tačiau ir šioje istorijoje gali būti padėtas taškas: neseniai D.Kuodytės vadovaujama Liustracijos komisija priėmė sprendimą, "jog Algis Klimaitis slalta bendradarbiavo su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis – Valstybės saugumo komitetu prie Lietuvos SSRS Ministrų Tarybos".

(keliamas į 3 psl.)

Liustracijos pagreičiai

(atkelta iš 2 psl.)

Sis Liustracijos komisijos sprendimas dar nėra paskelbtas "Valstybės žiniose", kadangi A.Klimaitis jį apskundė Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Šio sprendimo nesulaukė savaitraštis "Veidas", jau atsiptašės A.Klimaičio ir galimai suklaidinės savo skaitytojus...

Garantijų nėra

"Atodangų" kalbintas keilių buvusius politinius kalinus ir tremtinius vienijančių organizacijų pirminkas Seimo narys Antanas Stasiškis sakė dabartinės Liustracijos komisijos darbą vertinąs gerai: "Šiaip ar taip, geriau negu buvo". Tačiau paklausitas, ar jį, kaip buvusį politinį kalinį, tenkina jos darbo sparta, atsakė maną, kad tai tėra "tam tikro entuziazmo antplūdis, iškilus KGB rezervo karininkų skandalams, palietusiems itin aukštus valstybės pareigūnus".

"Jaučiu, kad tas spartus darbo tempas yra laikinas. Dirbdama saviveiklos principais komisija ilgai nedirbs. Valstybinės reikšmės nacionalinio saugumo klausimai patikėti visuomenininkams, kurie gali ateiti į komisijos posėdžius kada panorėjė: kai išsimiegos, kai neturės ką veikti... Tai vaikiška," – sakė A.Stasiškis.

Panašiai Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui dėstė ir D.Kuodytė. Ji sakė, kad darbas komisijoje atima 50–60 procentų jos laiko. O juk visi komisijos narai be šios neatlygintinos veiklos turi savo darbus. Daug laiko tenka praleisti ir teismuose, bylinėjantis su nesutinkančiais dėl komisijos sprendimų, ar rašant atsiliepius teismams. Kalbinti kiti komisijos narai neslėpė, kad

per septynerius šios įtemptos veiklos mėnesius yra gerokai pavargę ir dalį entuziazmo praradę. Komisijai bylas pateikianti Valstybės saugumo departamento tarnautojų darbo grupė taip pat turi savo darbus ir prie liustracijos bylų dirba tik laisvu nuo tiesioginių pareigų laiku. Be to, komisija neturi nė cento išlaidoms. O juk reikia daryti dokumentų vertimus į valstybių kalbą, reikėtų ir savo teisininkų, kurie atstovautų komisiją teismuose.

Tiesa, ši komisija yra įgaliota dirbti laikinai, kol Seime bus priimtas naujas įstatymas, reglamentuojantis jos darbą. Dabar čia kaip tik diskutojama, ar ji turi būti vi suomeninė, ar biudžetinė, kas ir kaip, kokiam laikui skirs komisijos narius. Dabartiniai komisijos nariai neslėpė maną, kad priėmus naujos redakcijos įstatymą jie į komisiją tikriausiai nebebus išrinkti. Tiesa, būtų keista, jei taip atsitiktų ir jos vadoveiistorikei D.Kuodytei, kuri ilgus metus vadovaudama Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui yra viena iš geriausių naujausiu laikų Lietuvos istorijos žinovių. Be to, apie KGB veiklos vingrybes nieko neišmanantis žmogus Liustracijos komisijoje tiesiog neturėtų ką veikti.

Pasak A.Stasiškio, naujos redakcijos įstatymas Seimui svarstyti turėtų būti pateiktas jau lapkričio mėnesį. Nuo to, koks jis bus priimtas, ar vi suomenė parodys reikiama susidomėjimą, priklausys ir tolesnė liustracine veikla. Nereikia daug mąstyti, kad suprastum, jog kairioji valdančioji Seimo dauguma nebus itin susirūpinusi skatinti Liustracijos komisiją.

Ingrida VĖGELYTĖ

(atkelta iš 2 psl.)

Darbo partijos lyderis V.Uspaskichas viešai pareiškė, kad premjeras per metus padarė tiek daug klaidų, kad eilinis ministras būtų dešimt kartų atstatydintas ir kad premjero klaidoms yra ribos. Jeigu V.Uspaskichas po tokią savo žodžių tyliai sutiks, kad A.Brazauskas toliau liktų premjeru, tai reikš tik viena: kad Darbo partijai apsimoka kiek galima ilgiau išlaikti premjero poste apsilpusi ir susikompromitavusį A.Brazauską, nes tai silpnina ir Darbo partijos pagrindinius konkurentus – socialdemokratus. Kuo ilgiau social-

demokratai nedrįs keisti tokios situacijos, kuo ilgiau nedrįs įvardyti A.Brazausko esminių pastarojo laikotarpio klaidų, tuo geriau bus Darbo partijai.

Tėvynės sąjunga lieka nuosekliai ir išlaiko savo prioritetą: principingą kovą už politikos skaidrumą ir sąžiningumą. Aukštų valstybės pareigūnų veikloje, jų šeimai ir artimųjų verslo reikaluoose negali būti neaiškių ar nepaiškinamų dalykų. Tai nėra "šeimyniniai reikalai", į kuriuos būtų galima žiūrėti "pro

Baigiantis kadenciją Lenkijos preidentas Aleksandras Kvasnievskis priėmė naujos šalies vyriausybės, vadovaujančios premjero Kazimiero Marcinkievičiaus, priesaičią. Nauja vyriausybė įvardijama kaip mažumos, nes abiem Seimo rinkimus laimėjusioms partijoms – dešinaijai "Įstatymas ir teisingumas" bei liberaliajai "Piliečių platforma" – taip ir nepavyko susitarti dėl bendros vyriausybės sudarymo. Tai sukėlė nemažos lenkų dešiniųjų rinkėjų dalies nepasitenkinimą. Pasigirdo netgi kaltinimų, kad gudrūs broliai Lechas ir Jaroslavas Kačynskiai, vadovaujantys "Įstatymo ir teisingumo" partijai, usurpavo valdžią perimdama visus svarbiausius Lenkijos valdžios postus. Iš tiesų, vieną iš brolių – Lechą Kačynskį – išrinkus šalies prezidentu, buvo mano ma, kad ministru pirminku taps "Piliečių platformos" siūlomas kandidatas. Šios partijos vadovas Donaldas Tuska, pralaimėjęs prezidento rinkimus, nutrūkus deryboms dėl daugumos vyriausybės sudarymo, neslėpė savo nusivylimą ir pabrėžę, kad Lenkijai iškilo didelis pavojujus pagadinti santykius su Europos Sajungą ir dar labiau – su kaimyne Vokietija, kurie ir taip ne per geriausi.

"Piliečių platformos" kantrybės taurę, derantį dėl naujos vyriausybės, perpildė tai, kad Seimo maršalka (pirminku) buvo išrinktas "Įstatymo ir teisingumo" kandidatas Marekas Jurekas, nors, kaip teigama Varšuvos žiniasklaidoje, buvo neoficialiai sutarta, kad Seimo vadovu taps "Piliečių platformos" kandidatas Bronislavas Komorovskis. Tačiau už M.Jureką balsavo populistinės, vadinamosios ūkininkų sąjungos "Savigyna" deputatai, kurie Lenkijos Seime turi

57 mandatus. "Savigynos" vadovui Andžejui Leperui "Įstatymas ir teisingumas" už tai atsidėkojo, ir jis buvo išrinktas vienu iš penkių Seimo pirmininko pavaduotojų. Tai irgi sukėlė "Piliečių platformos" įniršį, nes A.Leperio "Savigyna" jau kelerius metus garsėja kaip populistinė organizacija, sukėlus agresyvias protesto akcijas, kelių blokadas. Pats A.Leperis, vadinamas Lenkijos Žirinovskiu, už šmeižtą gavęs lygtinę laisvės atėmimo bausmę.

Liberalų reformų šalininkai ir ekonomistai būgštauja, kad pernelyg konservatyvi mažumos vyriausybė sustabdys visas reformas. Be to, naujas Lenkijos preidentas Lechas Kačynskis ne kartą yra pabrėžęs, jog nacionaliniai interesai kur kas svarbesni nei glaudi visos Europos Sajungos integracija. Iš dailes Lechas Kačynskis yra teissus. Ne tik Lenkijai, bet ir daugumai naujuojų ES šalių, pokomunistinių valstybių nerimą kelia tai, kad dešiniarios ES šalys, pirmiausia Vokietija ir Prancūzija, linksta Maskvos link ir smarkiai komplikuoja ES santykius su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis. Netgi Vokietijos laikraščiai rašo, kad vis daugiaune tik Lenkijos, bet ir kitų ES naujokių dešiniųjų politikų labai nerima dėl beveik atvirai kuriamas Maskvos-Berlyno ašies. Kai kam ta ašis labai primena daugelio atminyje išlikusį 1939–1940 m. Molotovo-Ribentropo paktą ir jo pasekmes, pusę Europos ištisiems dešimtmeciams pasmerkus komunistiniams lageriui.

Tiesa, yra vilčių, jog naujoji Vokietijos kanclerė Angela Merkel imsis gerinti santykius ne tik su Vašingtonu,

Užsienyje

Varšuvos rebusai

bet ir su Lenkija. Ji ne kartą yra pareiškusi, jog vykdama į Maskvą ji pirmiausia sustos Varšuvoje.

Briuselio biurokratais vadiniami aukšti ES pareigūnai dėl valdžios pasikeitimo Lenkijoje irgi gerokai sunerimę. Pasak vieno aukšto ES valdininko, naujojo Lenkijos prezidento Lecho Kačynskio atvira proamerikietiška politika dar labiau suskaldys Europos Sajungą, kuri pastaruoju metu ir taip susiduria su didelėmis problemomis.

Lietuvai svarbiausia, kaip klostysis Varšuvos ir Vilniaus santykiai pradėjus darbą naujajai Lenkijos vyriausybei. Ar Lenkija išliks strategine Lietuvos partnere, kaip buvo skelbiama iki šiol, ar keis savo užsienio politikos kryptį ir tikslus. Kai kurie politologai būgštauja, kad naujas Lenkijos preidentas Lechas Kačynskis ir naujoji mažumos vyriausybė yra pernelyg konservatyvi ir perdėm nationalistinę. Tačiau Lenkijos dešinieji neprognozuojamos Rusijos atžvilgiu laikosi kur kas griežtesnės politikos nei buvusioji kairiųjų valdžia. Tikimasi, kad Varšuva ES viduje imsis ryžtingesnių veiksmų santykį su Washingtonu gerinimo linkme. Yra vilčių, kad liausis Berlyno bei Paryžiaus nuolaidžiamas Kremliai.

Kita vertus, JAV preidentas Dž.Bušas ir kiti aukštieji Washingtono pareigūnai ne kartą įvardijo Lenkiją kaip ištikimiausią Amerikos sąjungininkę Europoje. Tačiau nedera pamiršti, kad Maskva nuo SSRS laikų ipratusi prie įvairių kirkinių, pirmiausia tarp ES ir JAV. Tačiau Lenkijai ir ypač mažosioms ES šalims gali tekti atsidurti "tarp girnų".

Jonas BALNIKAS

Koalicija turės apsispresti

pirštus". Kai kam gali pasirodyti, kad tokiu būdu į valstybės gyvenimą yra įnešama nestabilumo. Bet ar tikrai geriau yra tariamas stabilumas, kuriuo yra paprasčiausiai pridengiami neskaidrūs sandėriai ir elementari korupcija?

Prezidentas V. Adamkus 2005 m. gegužės 30 d. pareiškime yra sakęs: "Jeigu paminama žmogiškoji moralė, politikos etika ir valstybės interesai, netenka prasmės bet kokios kalbos apie vyriausybę ar koaliciją stabilumą". Mes laikomės analogi-

kos ir aiškios nuostatos, kad neskaidrus korumpuotas stabumas nėra ta valstybės gyvenimo vertybė, dėl kurios reikėtų aukoti sąžiningos ir skaidrios politikos principus.

Šiandien valstybės politiniame gyvenime specialiosios Seimo komisijos padaro daugiau nei kokios nors teisėsaugos institucijos. Galų gale politikui svarbu yra ne tik jo veiklos ar gyvenimo aplinkybių teisinis įvertinimas, bet ir pasitikėjimo juo klausimas, kuris dažnai visiškai nepriklauso nuo teisinio

įvertinimo. Mes siekiame, kad Seime būtų sudaryta komisija, kuri išaiškintų, ar Seimas, tuo pačiu ir visuomenė, gali pasitiketi premjeru.

Premjerui atrodo, kad bet koks viešumas jo šeimos verslo reikalauose pakirs visuomenės pasitikėjimą juo. Mums atrodo, kad tolesnis tokio viešumo vengimas pakerta žmonių pasitikėjimą ne tik premjeru, bet ir visa valdžia. Ar bus leidžiamama tokiam nepasitikėjimui toliau plėtotis, priklauso ir nuo premjero, ir nuo valdančios koalicijos Politinės tarybos.

Andrius KUBILIUS

(atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos politinių kalinių sajungos Kauno skyriaus pirmininkas Sigitas Grigaitis pasakojo, kaip gimė sumanymas statyti paminklą čia, Domeikavoje, Kauno rajone. Juk mieste vietas tikrai nebūtų atsiradę. Paminklas, kurio autorius skulptorius Adolfas Teresius, pastatytas už LPKS Kauno skyriaus narių, taip pat Palangos, Jurbarko, Kėdainių, Prienų, kitų Lietuvos vietovių gyventojų lėšas. Pirmininkas dėkodamas išvardijo visus prisdėjusius prie šio gražaus sumanymo.

Paminklą atidengti buvo pakviesti kariai savanoriai buvę partizanai Birutė Šildauskiene ir Juozas Armonaitis. Prie pašventinto paminklo padėta gėlių, uždegta žvačių. Buvę Laisvės kovų dalyviai skaitė savo kūrybos eilėraščius. LPKTS pirmininkas dr. P.Jakučionis dėkojo darbais prisdėjusiesiems bei gausiai susirinkusiesiems į iškilmes. Jis teigė, kad partizanų Motinos ir jų auka Lietuvoje yra nepelnyta užmirštosa.

"Motina, išauginus vieną, du, tris, o kita ir penketą sūnum, įkvėpusi jiems meilę Die-

vui, Tiesai ir Tėvynei, palaiminusi juos kovai su mirtinu briešu, yra verta Dievo palaimos ir garbingo Partizanų Motinos vardo.

Motinos išlydėjo savo sūnus pas partizanus ir laukė jų sugrįžtančių, melsdamos Die-

po miškus ir pelkes, ieškodamos sūnų kapo, kol gyvos buvo, kol jėgų turėjo...

Jos nusižeminusios praše stribų, žudikų viršininkų, kad šie parodytų sūnų kapus, bet veltui... Jos girdėjo tik bjaurius rusiškus keiksnoji-

noms, ant kiekvieno jų kapo iškalti užrašą: "Čia ilsisi Partizanų Motina".

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajunga siūlys šios garbingos misijos imtis Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo cent-

Iškilmes susirinko daug garbingų svečių bei buvusių Laisvės kovų dalyvių

vą, kad juos apsaugotų. Net ir gavusios juodą žinią, kad sūnūs jau žuvę, nežinia kur palaidoti, užkasti ar įmesti į pelkę, Motinos vis tiek jų laukė grįžtančių. Jos vaikščiojo

mus. Tebūna palaimintos Partizanų Motinos už jų sunkų kelią, už jų auką", – sakė P.Jakučionis.

Jis siūlė atiduoti reikiama pagarbą Partizanų Moti-

rui. Jeigu centras atsisakyti, LPKTS ieškos galimybų įsteigti specialų žymenį ir apdovanoti juo apie 50 tūkst. Partizanų Motiną. Turbūt didžiausią dalį tekstą pagerbtį

jau po mirties.

LLKS prezidiumo pirm. dim. kpt. J.Ceponis, kalbėdamas apie Motinų auką tėvynėi, apie tai, kad "Lietuva laisva, bet dvasioje dar parverga ir tos vergovės pančius turime kartu nusimesti", jaunimui linkėjo būti išvermingam ir testi kovą, pradėtą jų Motinų, brolių ir seserų.

Paminklo kūrėjas Adolfas Teresius dėkojo sumanytojams ir organizatoriams – buvusiems politiniams kaliniams už tai, kad šie patikėjo jam įgyvendinti jų mintis. "Tai paminklas ne vienai Motinai. Daugelio Motinos jau galbūt buvo mirusios ar žuvusios, tad jiems Motina ir buvo ta dangiškoji Marija, kita prasmė – Motina – tai Lietuva", – aiškino skulptorius.

Daug gražių žodžių Partizanų Motinoms išsakė ir kiti garbingi svečiai: atkurto Didžiosios Kovos apygardos partizanų vadui A.Švenčionis, LPKTB Prienų sk. pirm. P.Morkūnas, Kauno mst. tarybos narys G.Budnikas, buvęs partizanas J.Armonaitis.

Audronė KAMINSKIENĖ
Autorės nuotr.

Žvakių šviesos jūroje

nas Paulavičius, DLK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno sk. pirmininkės pav. brig. gen. Miko Rėklaičio duktė Asta Réklaitytė ir Lietuvos laisvės armijos kovojo dim. mjr. Prano Veverskio našlė Janina Veverskienė.

Degančių žvakių šviesoje archainių lietuvių liaudies dainų pynę "Ant aukštojo kalnelio" – mūsų protėvių palikimą, kuriame atispindi nepaliaujamoje laiko tėkmėje besiskantį žmogaus ir gamtos Amžinasis gyvenimo ratas, kuriantis tautos tradicijas ir papročius, susirinkusiesiems padovanojo Kauno folkloro klubas "Gilė", vadovaujamas A.Sinkevičiaus ir D.Juškos.

Prasmingą ir dvasišką praturtinuisi Vėlinių vakarą surengė ir vedė Kauno įgulos karininkų ramovės viršininkas mjr. Gediminas Reutas.

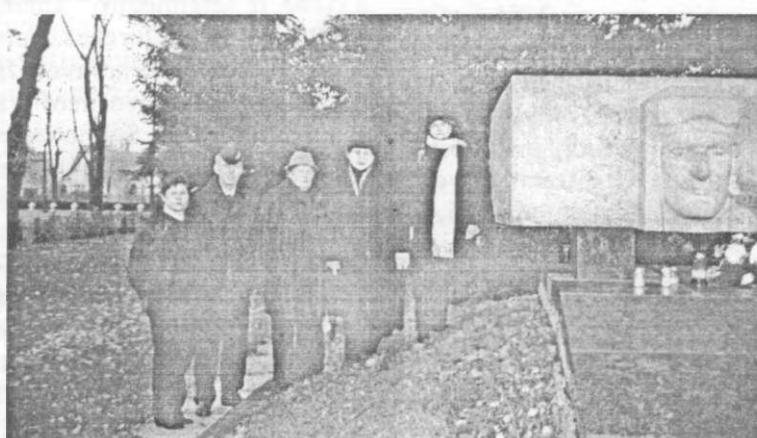
* * *

Prieš kelerius metus Lietuvos karinių oro pajėgų (KOP) štabo, dislokuoto Kaune, inicijuota misija – prieš Vėlinės aplankytis Amžinybėn iškeiliavusių karo lakūnų, karių ir nusipelniusio lakūno bandito Rimanto Stankevičiaus, žuvusio Italijoje 1990 m., kapas. Viliamasi, kad artimiausiu metu šios kapinės galiapti ir atkurtos Lietuvos kariuomenės karių bei karinių višuomeninių organizacijų narių Amžinuojo poilsio vieta.

Spalio 30-ąją KOP A-5 Civilių ir karių bendradarbiavimo sk. viršininkas kpt. Rimantas Avėnas, skyriaus virausasis specialistas ats. kpt. Gintautas Deksnys ir DLK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno sk. na-

rės atminimo žvakę tradiciškai uždegė Aukštųjų Šančių karių kapinėse, įkurtose carizmo laikais, 1964 m. perlaidotų transatlantinių laukūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno atminimui. Ten rausvo granito luite skulpt. V.Mačiukos iškalti lakūnų

to Antinio, kalbininkų Kazimiero Būgos, Jono Jablonskio, kompozitoriaus Juozo Naujailio ir daugelio garbių Lietuvos mokslo, meno, kultūros, politikos žmonių palaiškai, aplankytos ir plk. Kazio Skirpos, Nepriklausomybės kovų savanorio, Lietuvos

Prie S.Dariaus ir S.Girėno monumento Šančių kapinėse karo lakūnas kpt. R.Avėnas ir DLK Birutės KŠMD Kauno sk. narės

bareljefai ir architektų A. ir V.Nasvyčių sukurtas monumentas saugo nemarų lietuvių tautos didvyrių atminimą. Šiose kapinėse aplankytas ir nusipelniusio lakūno bandito Rimanto Stankevičiaus, žuvusio Italijoje 1990 m., kapas. Viliamasi, kad artimiausiu metu šios kapinės galiapti ir atkurtos Lietuvos kariuomenės karių bei karinių višuomeninių organizacijų narių Amžinuojo poilsio vieta.

Kauno Petrašiūnų kapinėse – lietuvių tautos panteone, kur ilsisi skulptoriaus Rober-

kariuomenės generalinio štabo viršininko, diplomato, 1941 m. Laikinosios Vyriausybės ministro pirmininko, knygnešio, carizmo ir komunizmo tremtinio Juozo Akeleičio, lietuvių tautos dainius poetu Bernardo Brazdžionio Amžinuojo poilsio vietas. Tylos minutę karinių oro pajėgų karininkai bei Kauno birutietės susikaupė ir Tautos kančios memoriale, sukurtame buvusio tremtinio Väclovo Sakalausko, kur Baltasis angelas saugo sovietų lageriuose ir tremtyje žu-

vusiųjų ramybę ir atminimą. Prie baltųjų kryžių ir išlakių pušų, ženklinančių Tomską ir Krasnojarską, likimo broliams ir sesėmis žvakeles uždegė buvę šių kraštų tremtinės birutietės – Asta Réklaitytė ir karo aviacijos plk. ltn. Mykolo Mačioko, tapusio Lietuvos partizanu Pušimi, duktė Laura Janušauskienė.

Panemunės kapinėse aplankytas Nežinomojo kario kapas bei kryžius Žuvusiems už Lietuvos laisvę, išdrožtas buvusio politinio kalinio Pijaus Krušinsko, skirtas čia palaidotiems Lietuvos laisvės kovotojams.

Tą dieną Vėlinių žvakių liepsnelės, uždegtos bendražygių ir bendraminčių – Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų karininkų ir DLK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno sk. nařių – pleveno ir Karmėlavos kapinėse, ant buvusių tremtinės – karo veterinarijos gydytojo vyr. ltn. Petro Rutkauskui jo žmonos Zuzanos, kurių antkapinio paminklo užrašas byloja: "Viešpatie, Tu gi žinai sunkų tremtinės kelią...", DLK Birutės KŠMD Šiaulių sk. pirmininkės tremtinės Adelės Réklaitienės, buvusio politinio kalinio mjr. Benedikto Narvydo ir jo žmonos atkurtos DLK Birutės KŠMD pirmosios pirmininkės, Genovaitės Narvydienės, ir šios organizacijos garbės pirmininkės, Elenos Adomavicienės, Amžinuojo poilsio vietų.

Dalia MACIUK EVIČIENĖ
Ats. kpt. G.Deksnio nuotr.

(atkelta iš 1 psl.)

Galutinė stotelė...

Galutinis tremties punktas – Kazachijos SSR, Gurjėvo sritis, Dosoro gyvenvietė. Čia Lietuvos tremtinius pasitiko vietiniai gyventojai – kazachai bei činiški ir žiaurūs prižiūrėtojai. Badas buvo nuolatinis palydovas. Vaikai namiškių buvo siunčiami ieškoti maisto šalia turtingesnių vietinių gyventojų namų. „Ieškojome maisto paplavų duobėse. – Rasdavome sušalusiu bulvių lupeną ir žuvies atliekų, – prisimena Vaclovas. – Žiemą paklaidžioje po stepę rasdavome kazachų nušautų benamių šunų, nuneriu kailiu paliktų pusnyse. Ta šunieną vilkdavome namo ir laukdavome, kol ji atitirps, kad galėtume paruošti skanią vakarienę. Valgydami spjaudėme kaip pipirus medžioklinių šovinių šratus, įstrigusių mėsoje.”

Tik pasibaigus Antrajam pasauliniui karui, būdamas 12 metų, Vaclovas pradėjo mokykloje, antroje klasėje. Baigę keturių klases toliau mokėsi vakarais, nes dieną reikėjo dirbti. „Turėdamas laisvesnę valandėlę piešiau – visur ir visada, – – sako Vaclovas Sakalauskas.

Po Stalino mirties tremtiniai pradėjo grįžti į Lietuvą. Vaclovas su mama, nepažeisdami dokumentuose padaryto įrašo: „Be teisės grįžti į Lietuvą”, atsidūrė Kaliningrado srityje. Apsigyveno Sovetske. Lietuva buvo čia pat. Pasaikius tinkamam momentui, grįžo į tévynę.

Svajonėms išsipildyti buvo lemta

Tremis, gyvenamosios vietos keitimas savotiškai pakoregavo ir Vaclovo mokslius, keitė užmojus. Tačiau jis atkakliai siekė užsibrėžto tikslo. Kaune baigęs vidurinę mokyklą išvyko į Leningradą mokytis architektūros. Architektūra buvo ta sritis, dėl kurios būtų ryžėsis bet kam. „Studijuodamas Leningrade gavau telegramą, kad mirė mama ir bus laidojama netoli Skaudvilės, Adakavo kapinėse. Paskubomis už bendrakursių pinigus nusipirkau bilietą į lėktuvą ir, atskridęs į Lietuvą, palaidojau mamą”, – prisimena Vaclovas.

Vaclovas žinias gilio studijuodamas Lietuvos valstybiname dailės institute ir sėkmingai jį baigė.

Keletą metų buvo tuometinio Kapsuko rajono archi-

Kūrybos kelias, pažymėtas tremtimi

tekstu. Atvykės į Kauną dirbo Miesto statybos projektavimo institute. Vėliau – „Žemprojekte”. Lankydamiesi Lietuvos liaudies buities muziejuje, taip pat prisiliečiaime prie V. Sakalausko darbų. Dirbdamas architektūros skyriaus vedėjų jis dalyvavo ekspedicijoje, kurių metu buvo atrenkamos senovinės lietuviškos sodžios, tinkamos perkelti į muziejų. Vadovo senovinių pastatų inventarizavimo ir restauravimo darbams. Pateikė ir įgyvendino daug nacionalinio kolorito elementų perkeltų sodžių interjere bei eksiterjere.

Vaclovas Sakalauskas sukūrė nemažai prasmingų darbų. Jų galima pamatyti Šiaulių civilinės metrikacijos rūmuose, Lietuvos kelių muziejuje Vievyje, Zapyškio kultūros rūmuose, Marijampolės rajono sav. Švietimo, Kauno sav. Kultūros skyriuje. Pagal jo projektą Kaune pastatyti keli gyvenamieji namai. Daug padirbėta projektuojant mokyklų ir įstaigų interjerą.

Grūdelis po grūdelio ir susideda architekto Vaclovo Sakalausko prasmingų darbų mozaika. Pats architektas savo kūrybą vertina kulkiai, bet romantiškai: „Kad ir maža kūrybos kibirkštėlė, ji padeda uždegti grožio laužą, kuris sušildo mūsų sielą. Jis šviečia statant gėrio pilį kiekvieno mūsų širdyje”.

Memorialas negržusiems

Tikriausiai ne daugelis šiandien žino, kad Kauno Petrasiūnų kapinėse esantis Tautos kančios memorialas – architekto Vaclovo Sakalausko kūrinys. Jis susilaukė dėmesio ne tik mūsų, tévynai, bet ir svečių, atvykstančių iš užsienio, dėmesio. Paklausus, kodėl prie Memorialo néra jo pavardės, architektas sakė: – „Ne sau garbės aukurą stačiau, o atidaviau pagarbą negržusiems likimo broliams ir sesėms. Norėjau, kad būtų jamžintas atminimas tų, kurie toli nuo Tévynės kentė badą ir šaltį, ten mirė ir nebuvu žmoniškai palaidoti. Juk jų kapai nežinomi, o jų vėlės klaidžioja tolimuose

sniegynuose”.

Paskelbus konkursą genocido aukų jamžinimo paminklo projektui iš septynių dalyvių pirmają vietą laimėjo Vaclovo Sakalausko projektas. Prasidėjo nelengvas kūrybinių minčių įgyvendi-

už geležį ir primena Sausio 13-ąją, kuomet sovietų tankai nenugalėjo beginklių žmonių pasipriešinimo. Taip autorius aiškina simbolinę memorialo prasmę.

Architektas V. Sakalauskas ši projekta parengė be atlygio.

Dabar yra užbaigtas antras memorialo statybos etapas. Trečiąjame numatoma įrengti bordiūrą pagal memorialo perimetram, pakloti takus, pastatyti Nežinomo kančinio figūrą ir atlikti kitų darbų.

Be atlygio architektas sukūrė ir paminklą Lietuvos vietinės rinktinės kariams savanoriams, kovoju siems už Lietuvos nepriklausomybę ir žuvusiems Kaniavos

kaime, Varėnos rajone.

Ne tik architektas

„Kai projektuoant dėl vienu ar kitų priežasčių atsiranda niša, darau pertraukėlę ir imuosi tapybos ar grafikos, – sako architektas. – Ankstesniais laikais buvau pamégęs šilkografijos techniką, surengiau keletą šių darbų parodų”.

Mūsų gyvenime atsiradęs kompiuteris padarė nemažai kardinalių pokyčių ir meno žmonių kūryboje. Vaclovas Sakalauskas, pasitelkęs kompiuterinę programą, pastaruoju metu sukūrė nemažai kompiuterinės grafikos darbų. Surengė aštuonias personalines parodas, jo darbų yra privačiose kolekcijose. Savo dirbtuvėse turi nemažai peizažų, naturmortų, abstrakcijų. Dabar jo darbai eksponuojami „Sodros“ pastato trečiąjame aukšte ir LPKTS Kauno skyriuje.

V. Sakalauską užvaldė dar viena mūza – meninė fotografija. Jis fotografuoja turinčių turinį praeitį žmonių portretus, juos tobulina, suveikia savitų efektų. Žada kada nors išleisti žymių žmonių portretų albumą arba surengti parodą.

„Kai buvau jaunesnis, – prisimena architektas, – labai megau turizmą ir sportą. Studijuodamas Leningrade lankiau sambo imtinyų sekciją,

dalyvaudamas varžybose, dažnai laimėdavau”.

Dirbdamas tuometinio Kapsuko rajono architektu atostogas Vaclovas praleis davo keliaudamas motociklu po Rusiją, aplankė Baltijos respublikas – Latviją, Estiją, keliavo po Karpatus, Krymą, Kijevą, Odesą, Sevastopolį, Chersoną, Juodosios jūros pakrante nuvažiavo iki Feodosijos. Su Kauno turistais slidėmis keliavo poliarinio Uralo taigoje, buvo įkopės į vieną aukštesnių – Monoragos viršukalnę. „Baisiausia buvo tuomet, kai kartu su sniego lavina pradėjau kristi žemyn. Laimei, viršuje ējės, virve pririštas mano porininkas tai pastebėjo ir spėjo laiku tarp olų įbesti ledkirtį ir užfiksuoти virvę. Ant jos ir pakibau”, – prisimena Vaclovas Sakalauskas. Kelionių metu Vaclovas fotograuodavo. Jis jamžino daug įdomių poliarinio Uralo vaizdų bei kelionės epizodų. Trumpomis atokvėpio valandėlėmis piešė. Sugrįžęs surengė parodę.

Brangiausia tai, ko negalima nupirkti

„Daug idėjų ir užuominų yra mano galvoje, bet jų įgyvendinimui vis trūksta laiko”, – sako architektas Vaclovas Sakalauskas. Jis aktyviai dalyvauja LPKTS veikloje, yra tarybos narys. Kai paklausiau, kokiais nuopelnais įvertinta jo veikla, p. Vaclovas truputį pamastęs atsakė: „Turiu vieną, ypač man brangų apdovanojimą. Tai – LPKTS I laipsnio žymuo „Už nuopelnus Lietuvai“. O už viską man svarbiau mano likimo brolių ir seserų pagarbą ir supratimąs.”

Jokiai partijai nepriklauso, pasilieka daugiau laisvės kūrybai ir laisvoms mintims, kokios radikalios ir maištingos jos bebūtų. Brolių, seserų ir artimų giminių neturi. Yra vienišius. Bet dėl to nesisieloja. „Nelengvo gyvenimo patirtis man leido įsitikinti, kad tik stiprios asmenybės gali būti vienišos, – sako Vaclovas Sakalauskas. – Gamtoje yra akivaizdus pavyzdys: varnos skraido būriais, o erelis – vienas”.

Dabar Vaclovo gyvenime svarbią vietą užima dailė. Ji dalyvauja dvasinio tobulėjimo procese ir praskaidrina gyvenimo kasdienybę.

Nuotrauka iš asmeninio V. Sakalausko albumo

Architektas Vaclovas Sakalauskas

1941 m. tremtinys

Tesinys.
Pradžia Nr. 42

Kai pradėjo šalti, iškėlė į miestą, į barakus. Ten buvo šilčiau, buvo elektra, buvo bendra virtuvė. Spalio pabaigoje mus, tremtinius, išvežė į geležinkelio stotį ir nubageno į Talmenką (rajono centrą). Talmenkoje apsigyvenome name su iškaba "Dom kolchoznika". Dideliame kambaryje nebuvo nei lovų, nei stalų. Buvo prikreigta šiaudų, pakūrenta krosnis. Lauke jau smarkiai šalo, prisnigo. Ten prabuvome porą dienų. Vieną rytą atvažiavo kinkytas "transportas": ant rogių buvo uždėtos didelės, pailgos dėžės. I jas liepė krautis mantą ir sėstis patiemis. Smarkiai šalo. Mama įvynijo broliuką į antklodę, kad nesušaltų. Mes, vyresni, kartu su tėveliu išlipdavome ir pabégėdavome paskui roges, kad apštumė. Vakarop privažiavome upę. Tai buvo didysis Obės intakas Čumyšas. Upė užšalus, bet ledas tvirtas. Vienas senukas, Pečiūra, išlipo iš rogių ir pasakė, kad eisiai pėscias, per upę nevažiuos. Mama neliipo iš rogių, sakė neturinti jėgų eiti, kaip bus, taip bus. Sékmungai pervažiavome upę. Jau temo. Įvažiavome į Šipicino kaimą. Nakvojome ant grindų name su iškaba "Selsovet". Tėvelis ir dar keili seni vyrai vakare išvažiavo. Enkavėdistai sakė, kad jie paruoš būstą barakuose, miške. Rytaus išvežė į 82 miško kvartalą. Ten buvo keturi barakai. Viename iš jų buvo miško darbininkų valgykla. Tėvelis mūsų jau laukė. Gavome vieną kambarį, kuriamo buvo "plyta" su rinkėmis, gultai ir mažas staliukas. Tuose barakuose anksčiau gyveno tremtiniai iš Rytų Lenkijos ir suomiai iš Karelijos. Elektros nebuvo, švietėmės balana. Vėliau pasidarėme springsules, degindavome "gazolį" (dyzelinį kurą). Tik tos spingsulės labai rūkdavo. O blakių, blakių. Jų buvo daugybė ir naktimis jos siaubingai kando.

Kiek pats pamenu ir priminė dar likę gyvi tremtiniai, mūsų buvo: Vederienė su dukterimis Aldona ir Danute; Gudonienė su sūnumi Eligijum ir dukterimi Janyte; senutė Vensloviene (greitai mirė); Ona Turčinskienė su sūnumi; Verutė Sukarevičienė su sūnumi Kęstučiu; Stefanija Čečienė su dukterimi Audrute; Puslienė su dukterimi Stase (vyresnė duktė Birutė ir sūnėlis 1942 m. pavasarį mirė);

Janina Budrienė su dukterimi Violeta ir sūnumi Vladu; Verutė Sinkevičienė su dukterimi Dalia ir sūnumi Jurgiu; senukai Raicevičiai; Arama - vičiai su dukterimi Halina; du vaikai Lauciai - Jūratė ir Giedrius (jų mama 1942 m. pavasarį mirė); senukas Natkevičius (1942 m. pavasarį mirė); senukai Anusevičiai: senelė Boguševičienė; Aleknavičius su sūnumi Marijonu (Aleknavičius 1942 m. mirė); Giedrių šešių asmenų šeima; Gruzdienė su mažu vaikeliu; Tamošiūnienė su dukterimi Dainora (sūnelis Arūnėlis 1941 m. gruodį mirė); Leonavičienė su sūneliu; Remeikiėnė su sūneliu; senelė Vasiliauskienė su vaikaitėmis Onute ir Verute; senelė Licinėnė; senelė Pečiūnienė su vaikaičiais Danguole ir Juvencijumi (sūnų paėmė į Darbo batalioną, o vaikų mamą Lietuvoje atskyre nuo šeimos. Jilageryje mirė); Danilevičienė su penkiais vaikais: Janina, Valerija, Irena, Ričardu ir Algiku; Kenstavičienė su keturiais vaikais: Janina, Zose, Viktorija ir Ričardu; mūsų, Čeponių, šeima: tėvelis Vincas, g. 1894 m., mama Rozalija, g. 1910 m., aš, Vaidutis, g. 1929 m., brolis Vytautas, g. 1930 m., ir brolis Giedratis, g. 1940 m.

Sunkios Sibiro žiemos

Taigi sulaukėme tikros Sibiro žiemos. Badas ir nepriklausiai darė savo. Tiesiog nežinau, kaip išgyvenome kësdami badą. Tiesa, valgykloje dar gaudavome sušalusiu kopūstų sriubos. Eidavome į Šipicino kaimą, iškisdavome, ką dar buvo galima keisti iš turimų drabužių ir patalynės, į kibirą kitą bulvių ir veždavome rogutėmis per mišką 12 km į 82 kvartalą. Laimė, kad gyvenome miške, tad barakuose nešalome, malkų turėjome. Tėveli pakvietė dirbtį į medicinos punktą felceriu-sanitaru, mat jis 1918 m. buvo baigęs felcerių kursus.

Sulaukėme pavasario, atsirado bobausių, briedžiukų - pavasarinių grybų, rūgštinių, balandų. Jau galėjome ir žole misti. Badas atitolo. Pasodinome kibirą bulvių, gražiai sudygė.

Éjo 1942 metai. Jau metai, kai mes ištremti. Vasarą komendantas Timinas liepė ruoštis, nes veži kitą vietą. Ne visus vežė. Kuriuos vežė, nuvežė į Šipicyno k. Ten enkavėdistas turėjo vežamujų sąrašą. Kažkas paleido gandą,

Vaidutis ČEPONIS

neva Amerika pareikalavo paleisti tremtinius ir dabar per Tolimuosius Rytus mus vež į Ameriką. Tėvelis tuo netikėjo. Aš pradėjau verkti, rékti, kad niekur nenoriu važiuoti, man ir čia gerai. Enkavėdistas ramino: "Ne plač, tam bujet luče, tam dyni rastut" (neverk, ten bus geriau, ten melionai auga). Mama su broliuku ant rankų stovėjo ir verkė.

Ir jvyko stebuklas: gal enkavėdistui pagailo, gal paveikė mamos paduoti paskutiniai červoncrai, jis paėmė sarašą ir išbraukė mus. Mes likome, o kiti po ilgos, tris mėnesius trukusios kelionės, atsidūrė prie Šiaurės ledjūrio, prie Laptevų jūros. Į 82 kvartalą grįžome pėsti. Vasarą buvo grybų, uogų, gražiai užaugo bulvės. Greitai atėjo ruduo, ir vėl ilga Sibiro žiema. Tą žiemą atsiuntė rusų mokytojų vaikus mokyti rusų kalbos. Mes, vakių, mokėmės skaityti ir rašyti, bet tik tą vieną žiemą.

1942 m. pavasarį senukas Aleknavičius išprotėjo. Aš su broliu Vytautu mačiau, kaip jis iš bado kepė ir valgė sužiūvusias išmatas. Apsirgo šiltine ir 1942 m. vasarą mirė Šipicyno medicinos punkte. Buvo palaidotas sukaltoje medinėje dézéje nuogas, suvyniotas į paklodę, nes neturėjo drabužių.

1942–1943 metų žiemą vokiečiai priartėjo prie Volgos ties Stalingradu. Suaugusieji "politikuodavo", kalbėdavo, kad gal vokiečiai atkirs rusų naftos tiekimą iš Kaukazo rajonų Volgos upę, be naftos rusai pralaimės karą ir mes galėsime grįžti į tévynę. Iš tų pokalbių atsimenu vienos tremtinės, Lietuvos rusės, pasakymą: "Rusai apsieis ir be naftos. Jie, rusai, gali tankais važiuoti ir medžio kaledėlėmis." Mat čia traktoriai ir automašinos važiavo iš beržinių kaladėlių dujų generatoriais gaminamomis duojomis. Žiemą miškų pramonės ūkis buvo uždarytas, tremtiniai darbo nebeturėjo.

1943-ieji

Pavasaris. Ginamės nuo bado arkliarūgštėm, balandom, duonos kada ne kada gaunam pagal korteles, nors vienam žmogui priklauso 150 g per dieną. Sniegui nutirpus, apie Šipicyno kaimą, buvusiose bulvienosc mudu su broliu rasdavome supuvusių ir sudžiūvusių, pažaliauvių bulvių ir jas valgėme. Šipicyno kaimė reikėjo piemens kaimiečių karvėms gaustyti. Išsikėlėme į kaimą, davė kambarį trijų kambarių

barake, kaimo pakrašty. Tėvelis rytais išgindavo viso kaimo karves už kaimo. Ap link buvo kažkokios senvagės, apželusios brūzgynais, gal kokios senos upės liekanos. Tuose brūzgynuose augo juodujų ir raudonujų serbentų krūmai. Uogos didelės, didesnės nei pas mus soduose. Čumyšo upės pakrantėse augo šaltalankių krūmai. Šipicynė pasisodinome bulvių, jos gerai užaugo ir ateinanti žiema jau nebubo tokia baisi.

Barako kaimynė rusė Šarapova, vardu Niura, turėjo karvę. Gyveno viena, vyras - fronte, vaikų neturėjo. Mes ją vadiname "tiotia Niura" (tetė Niura). Kartą teta Niura paprašė mane su broliuku padėti jai nuvažiuoti į Barnaulo turgų. Ji mums suraugino kibirą virinto pieno, kurį rusai vadindavo "varenec". Sakė, parduosite, tai galėsite ko nors nusipirkti. Mes dar prisirinkome kibirą ievų uogų. Ji ir sau prisiraugino virinto pieno ir mes trise su naščiais, nešini mediniai kibrais, patraukėme į prieplauką prie Obės. Prieplaukoje nebuvo net krentinės. Keleivinis kateris "Tramvaj" prisišvartuodavo prie status upės kranto. Dvi paraslaukėme katerio, tvarkaraščio nebubo.

Pagaliau aplaukė tas "Tramvaj". Ryte, jau Barnaulo, tetos Niuros pažištami ar giminės mus pavaišino arbaata, ir išėjome į turgų. Turguje stiklinė "vareneco" - vienas červoncas, ievos uogų - irgi červoncas. Iki pietų viską pardavėme. Nuėjome į "baracholkę", sendaikę turgų. Nusipirkome po vieną paplotėli (lepišoką) ir dvejas dėvėtas "galifė" kelnės. Iš karto ir persimovėme. Tik va, turguje - gaudynės. Visus paauglius milicia sugaudė ir nuvedė į milicijos skyrių. Uždarė už grotų apie 15 paauglių, pavadino "bezprizorniki, vorai" (benamiai, vagimis). Mes su broliu aiškinome, kad esame iš Šipicyno kaimo, kad su mumis teta Niura, kad ji liko turguje. Tačiau mūsų niekas neklausė. O teta Niura pasigedo mūsų, pradėjo visur ieškoti. Jai žmonės pasakė, kad paauglius sugaudė milicia ir nusivedė. Ji mus surado. Ką ji ten aiškino, ne viską supratau, bet pamenu jos pirmus žodžius, kai ji mus pamatė: "Otdaite moich chlopcev" (atiduokite mano vaikus). Ir manė su broliu išleido. Suspėjome į laivą ir laimingai grįžome. Dar parvezėme truputį pinigų.

(Bus daugiau)

**LGGRTC
pasipriešinimo
dalyvių
(rezistentų) teisių
komisija skelbia
pretendentų
rezistento vardui
gautis sąrašą
(Tesinys)**

Jonas Plankis (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Kavarsko valsč. Juzakėno būrys 1944–1945 m.

Baltramiejus Plukas (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Linkuvos valsč. Peleckio būrys 1944–1946 m.

Alfonas Pušinskas, ryšininkas, Kretingos aps. Skuodo valsč. Žemaičių apyg. Kardo rinkt. 1946–1951 m.

Juozas Stasiulis (po mirties), ryšininkas, Tauragės aps. Žemaičių Naumiesčio valsč. 1944–1945 m.

Vaclovas Steponavičius (po mirties), ryšininkas, Radviliškio aps. ir valsč. Ryto būrys 1947–1953 m.

Veronika Stolienė-Truncaitė, ryšininkė, Alytaus aps. ir valsč. Dainavos apyg. Kregždės būrys 1947–1952 m.

Ona Sujetienė-Babarskaitė, ryšininkė, Lazdijų aps. ir valsč. Vanago būrys 1948–1957 m.

Tomas Šidiškis (po mirties), sukiliimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22–28.

Romualdas Šidlauskas, pogr. spaudos platintojas, Kaunas 1985–1990 m.

Petras Sigitas Simoniūnas, ryšininkas, Lazdijų aps. Veisiejų valsč. Dainavos apyg. Šarūno rinkt. Milžino, Gegužio būriai 1947–1952 m.

Ona Šutinienė-Telksnytė, rėmėja, Utenos aps. Kuktiškių valsč. Trimito, Ažuolo būriai 1944–1945 m.

Vaclovas Šutinys (po mirties), ryšininkas, Utenos aps. Kuktiškių valsč. Trimito, Ažuolo būriai 1944–1945 m.

Algirdas Izidorius Vaškevičius, ryšininkas, Raseinių aps. Šiluvos valsč. Granito būrys 1945–1956 m.

Zofija Zlatkuvienė-Vizbaraitė, ryšininkė, Kupiškio aps. Šimonių valsč. Algimanto apyg. Montės būrys 1944–1948 m.

Aleksandras Žarskus, pogr. spaudos platintojas, Kaunas 1975–1981 m.

Atsiliepimus apie šiuos kandidatus siūskite adresu:
**LGGRTC pasipriešinimo
dalyvių (rezistentų) teisių
komisija, Gedimino 40,
Vilnius. Pasiteirauti tel.
(8-5) 2314157.**

2005 m. lapkričio 3 d.

TREMINTINYS

Nr. 44 (677)

7

Memorialas žuvusiems partizanams

Mes, rokiškėnai, jau septuenerius metus bendraujame su Latvijos genocido tyrimo centro archyvo neetatiniu darbuotoju Gunaru Blūzma. Susirašinėjame, susitinkame Latvijos partizanų saskrydžiuose. Tai nenuilstančios sielos žmogus. Jis, dirbdamas archyve, išaiškino šimtus Latvijos partizanų kautynių ir žūties vietų, surado daļą jų palaikų. Latvijos archyve išsiaiškino 97 Latvijoje žuvusių lietuvių partizanų pavardes.

Jau 1944 m. spalio 14 d. Latvijos teritorijoje, Garsėnės valsčiuje, Plimbalių miške, mūsų – partizanų būrių apsupo Daugpilio garnizono kariai ir vietiniai stribai. Kautynių metu žuvo du lietuviai ir trys latviai, du buvo sužeisti, bet į čekistų rankas nepatekome. Daug kartų bendromis latvių ir lietuvių jėgo teko kautis su stribais ir čekistais. Ne vienas Lietuvos partizanas žiemą rasdavo prieglobstį latvių šeimose.

Per trejus partizanavimo metus teko patirti daug išbandymų, ne kartą gydyti žaizdas, o pasveikus vėl įsitraukti į partizanų būrių.

I pasienio miškus buvo mestos neįtikėtinai didelės specialiai parengtos enkavēdistų karinės jėgos Lietuvoje – Zarasų, Rokiškio, Latvijoje – Ilūkstės, Jakabpilio, Dunavos miškuose veikė stiprūs partizanų būriai, vadovaujami latvių Karlio Šapuojos, Juozapo Fričo, liečiavimo Juozo Streikaus. Tai liudija Gunaro Blūzmos surinkti dokumentai, kautynių bei žūties vietose pastatyti paminkliniai kryžiai. Jo iniciatyva 2004 m. Aknystės (Latvija) kapinėse, Jakabpilio rajoone, įkurtas memorialas, pas-

tatytas aukštas metalinis kryžius, granitinis paminklas. Ten 2004 m. lapkričio perlaidoti pirmieji šešių partizanų, žuvusių 1948 m. gegužės mėn., palaikai.

Šiemet spalio 14 d. Aknystės liuteronų bažnyčioje buvo pašarvoti dylikos partizanų, žuvusių 1945 m. vasario 12 d., palaikai. Šv. Mišias aukojo Latvijos ginkluotujų pajęgų vyr. kapelionas Alis Vaickovskis, evangelikų kapelionas Janis Smilgainis ir Aknystės klebonas Andris Lents.

Ojars Stefans, Seimo "Taučios" partijos narys Karlis Šadurskis. Aknystės seniūnas Janis Lacis. Istorijos ordino kavalierė Vera Gribača-Valterė, Tautinio auklėjimo draugijos vadovė Palmyra Lacė, Rudzatų apylinkės istorijos tyrinėtojas Janis Būmanis, Latvijos jaunimo vadovas Dzintars Rainis, Lietuvos laisvės kovų sajūdžio prezidiumo pirmininkas J.Čeponis.

Partizanų kapai pražydo gėlėmis, sužibio žvakų liepsnelės. Gausus Aknystės vidu-

Kariai neša karstelius su žuvusių partizanų palaikais

Po šv. Mišių karstelius iš bažnyčios į kapines neše kariai. Šalia ėjo jaunosios šaulestės, buvo nešamos valstybinės, buvusių partizanų ir tremtinių organizacijų vėliavos. Grojo karinis orkestras, iškilmėse dalyvavo moksleiviai, vietas gyventojai. Kapienėse į tris duobes sudėjo po keturis karstelius. Prie kiekvieno kapo buvo meldžiamasi. Apie partizanų veiklą, jų kovas, pasiaukojimą, sovietų represijas kalbėjo Latvijos genocido tyrimo centro atstovas Aivars Jansons, Latvijos partizanų apygardų vadasis

rinės mokyklos moksleivių choras atliko patriotines dainas. Matydamas didžiulį būrij moksleivių, susirinkusių kapinėse, džiaugiausiai, kad tokiam mažam miestelyje, kur gyvena 1,8 tūkst. žmonių, jų taip gausiai dalyvavo renginyje. To pasigendame Rokiškyje.

Aknystės seniūnas Janis Lacis padėkojo visiems, palydėjusiems Amžinojo poilsio partizanų palaikus. Iškilmės metu Rajui Stefansui ir seniūnui J. Lacui įteiki vyriausybės padėkos raštai.

Feliksas MAŽEIKIS

Skelbimai

Lapkričio 5 d. (šeštadienį) Baršėnų kaime, Rokiškio r., bus šventinamas paminklas rezistencijos dalyviams, žuvusiems už Lietuvos laisvę. 10 val. šv. Mišios Kriaunų bažnyčioje, 10.45 val. paminklo šventinimas, 12 val. minėjimas ir Dusetų bei Rokiškio buvusių tremtinių chorų koncertas.

Lapkričio 12 d. (šeštadienį) 10 val. Marijampolės apskrities administracijos salėje (Vytauto g. 28) įvyks LPKTS Marijampolės sk. visuotinis ataskaitinis susirinkimas. Koncertuos buvusių tremtinių choras.

Kviečiame dalyvauti.

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas, Lietuva.

TREMINTINYS

SL 289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr. 25, Kaunas. Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 4000. Užs. Nr. 1504

Rankraščiai negražinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Roma Jonaitytė-Važgauskienė 1944–2005

Gimė Paupinio k., Luokės valsč. 1949 m. šeima ištremta į Krasnojarsko kr. Kozulsko r. Į Lietuvą grįžo 1957 m., su tėvais apsigyveno Klaipėdoje. Mokėsi Klaipėdoje, daugiau kaip trisdešimt metų dirbo vandentiekio ūkyje. Sukūrė šeimą, užaugino dukteri.

Palaidota Klaipėdos Lébartų kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, giminės ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Martynas Myru 1919–2005

Gimė Gorkio srityje, estų šeimoje. Penkerių metų kartu su tėvais grįžo į Estiją. 1945 m. ištremtas į Sverdlovsko sr. Severouralsko r. Čeremuchovo gyvenvietę. 1948 m. sukūrė šeimą su lietuviu Leose Matulevičiūte. Užaugino dvi dukteris ir sūnų. 1974 m. apsigyveno Lietuvoje, Kalvarijoje. Dirbo kolūkyje santechniku. Visą gyvenimą buvo darbštus, tvarkingas, mylantis vyras ir tėvas.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus ir vaikaičius.

LPKTS Marijampolės skyrius

Agota Kušlietytė-Kaunienė 1918–2005

Gimė Šakių r. stambių ūkininkų aštuonių vaikų šeimoje. Ištekėjusi susilaukė sūnaus Algimanto, bet laimingą gyvenimą nutraukė sovietų okupacija. Vyras įsitraukė į Laisvės gynėjų gretas, žuvo. Agota, kaip partizano žmona, buvo suimta ir įkalinta Mordovijos lageriuose. Keturmetį sūnų priglaudė ir augino sesers šeima. Laisvę atgavo tik 1957 m., bet į téviškę grįžti negalėjo. Su sūnumi apsigyveno Klaipėdoje. Dirbo siuvykloje. Buvo aktyvi LPKTS narė, niekada nesiskyrė su daina ir gera nuotaika.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius

LPKTS Klaipėdos skyrius

Aloyzas Aukštikalnis 1923–2005

Gimė Biržų r. Dačiūnų k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. buvo ištremtas į Irkutsko sr. Taišeto r. Dirbo miško darbus. Sibire sukūrė šeimą, išaugino du sūnus ir dukterį. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Téviškės namai jau buvo nugrauti, teko glaučius pas giminęs.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, sūnus, artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Adolfa Baltaitė-Uborevičienė 1930–2005

Gimė Medginų k., Joniškio r., ūkininkų aštuonių vaikų šeimoje. 1948 m. ją, seserį ir du brolius suėmė. Adolfą septynečius metus kalėjo Komijoje, Intoje. Sibire ištekėjo už lietuvių politinio kalinio. 1961 m. grįžo į Lietuvą, į téviškę, su trimis vaikais. Ketvirtas vaikas gimė Lietuvoje. Žuvus vyru viena užaugino vaikus, sunkiai dirbo kolūkyje. Prieš 12 metų palaidojo sūnų. Paskutinius 10 metų gyveno Širvintose, pas dukterį.

Palaidota Joniškio sen. Pošupių kapinaitėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus.

Lit. redaktorė - Jolita Navickienė
Korektoriė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1,20 Lt

LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>